

GROENLUNCH

Burgers in de voorhoede van maatschappelijke beweging

19 februari 2024, 12.00-13.00 uur

📍 De Kanselarij, Leeuwarden

Thijs Harmsen

Kennisnetwerk Participatie en Uitdaagrecht

Kansen van de Omgevingswet en het Uitdaagrecht

A group of about ten people are gathered in a grassy field under a clear blue sky. Some individuals are wearing hats and carrying equipment like cameras and binoculars. One person in the center is holding a clipboard and looking towards the group. The scene suggests a field study or a community activity.

Burgers in de voorhoede van maatschappelijke beweging

Kennisnetwerk participatie en uitdaagrecht
Thijs Harmsen
19 februari 2024

Kennisnetwerk participatie en uitdaagrecht

- Onafhankelijke stichting
- Ondersteuning en coaching bij (bewoners-) participatie
- Samen met mensen kennis delen
- Voor: overheden, maatschappelijke organisaties en bewonersinitiatieven

- www.uitdaagrecht.nl
- www.kennisnetwerkparticipatie.nl

Burgers in de voorhoede van maatschappelijke beweging

- WRR studie: wat kun je van mensen verwachten?
- Breuklijnen in de samenleving
- Burgers in de voorhoede - vier vormen van (nieuwe) zeggenschap
- Kansen met nieuwe instrumenten
 - Omgevingswet
 - Wet Versterking participatie
 - Uitdaagrecht
- Discussie Burgers in de voorhoede

Wat kun je van mensen verwachten?

WRR, Grip (2023):

- Onzekerheid werk en inkomen
- Onzekerheid huisvesting, gezondheid en leefomgeving

“Zeer onzeker”

- 14 %
- 30 % van mensen met lage inkomens

Huidige situatie

Veel burgers ervaren onzekerheid en een gebrek aan grip op hun leven.

Minder
gezondheid

Maatschappelijk
onbehagen

Vertekende
beelden en
overtuigingen

KENNISNETWERK

Wat kun je van mensen verwachten?

Verwachting van beleidsmakers:

Mensen kunnen meer grip uitoefenen op hun leven / leefomgeving

Maar:

o.a. sterk afhankelijk van opleidingsniveau

Breuklijnen.....

“Haves and have nots”

“Cans and can nots”

“Want and the want nots”

Gewenste situatie

De overheid moet bij het maken en uitvoeren van beleid meer inzetten op het vergroten van de grip van burgers.

dit kan door:

Directe controle:
meer mogelijkheden
voor individuele grip

Indirecte controle:
grip via collectieve
belangenbehartiging
en coöperaties

Collectieve controle:
aansprekende en solide
regeringsplannen

KENNISNETWERK

Burgers in de voorhoede - vier vormen van zeggenschap

1. Zeggenschap over maatschappelijke voorzieningen (zorg, energie, huisvesting)
Omgevingsfonds waar rijk en arm profijt van kunnen hebben
2. Zeggenschap over economische krachten die invloed hebben op publieke belangen

3. Zeggenschap van toekomstige generaties

Wales (2015): “Wet op het welzijn van toekomstige generaties”

4. Zeggenschap voor de natuur

“Rechten voor de natuur” “Ambassade voor de Noordzee”

De gemeenteraad van Eijsden-Margraten, Zuid-Limburg heeft een motie aangenomen die ervoor zorgt dat de belangen van de natuur meegenomen worden in elk raadsbesluit. De natuur krijgt een voogd die opkomt voor haar belangen. Dit is de eerste gemeente in Nederland waar van natuur een rechtspersoon wordt gemaakt.

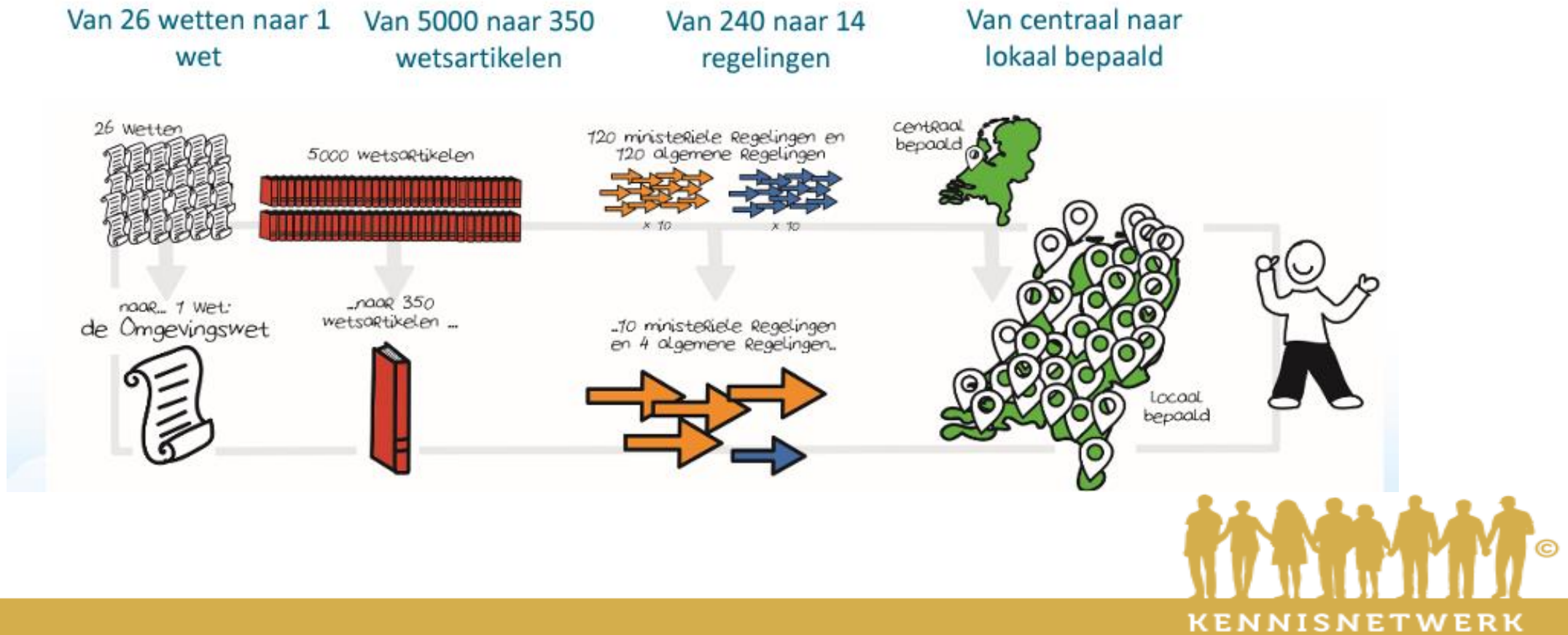

Kansen met nieuwe instrumenten

- Omgevingswet
- Wet Versterking participatie
- Uitdaagrecht

Omgevingswet

Eenvoudiger wetgeving in vier stappen

Het is belangrijk om
vroeg met elkaar in gesprek te gaan.

Omgevingswet en 'Burgers in de voorhoede van maatschappelijke beweging'

- 1) Ga (mee-) werken aan Omgevingsplannen
 - Als lokale en regionale groepen
 - Via belangenorganisaties
 - En werk inclusief: betrek iedereen
- 2) Ga (mee-) werken aan Omgevingsprogramma's:
 - Gebiedsgericht werken
 - Samenleving en overheid vullen ontwikkeling van een gebied in

Wet Versterking participatie op decentraal niveau

Benut verandering Gemeentewet, Waterschapswet, Provinciewet

- participatieverordening
- uitdaagrecht

Inspraak verordening	Voor	--	--
Participatie verordening	Voor	Tijdens	Na afloop (evaluatie)

Uitdaagrecht

Recht van bewoners en maatschappelijke partijen om de uitvoering van een overheidstaak over te nemen / aan te sturen, als zij denken deze taak beter/ slimmer/ goedkoper te kunnen uitvoeren

Uitdaagrecht

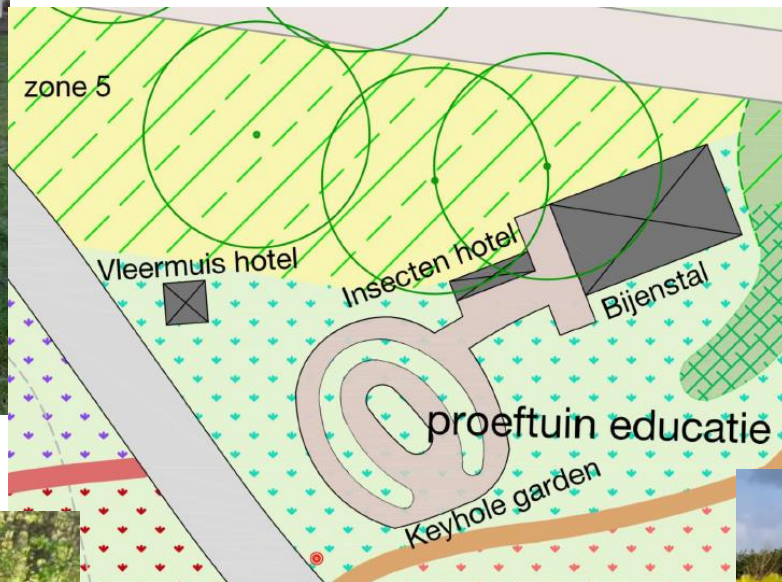
- Bewoners en maatschappelijke organisaties
→ zij nemen het initiatief
- Begroting leidend bij overnemen / anders invullen
- Maatwerk: overheidsorgaan geeft aan hoe uitdaagrecht wordt ingevuld
- Formele eindverantwoordelijkheid blijft bij overheidsorgaan

 Sup Clean Up

www.uitdaagrecht.nl/nieuws

Gebied Zuidoost Drenthe

Vijf jaren aanpak ecologisch groenbeheer

Bewoners doen deel onderhoud

Gezamenlijk Beheerplan

Initiatief van Natuurwerkgroep Oranjedorp
i.a.m. Landschapsbeheer Drenthe

provincie Drenthe

KENNISNETWERK

Spelregels nodig... want anders kan het ineens stoppen...

Natuer mei de Mienskip

Right to Challenge op z'n fries

Natuur

Water

Economie

Landbouw

KENNISNETWERK

Kansen voor natuur en landbouw

Evaluatie Right to Challenge Natuer mei de Mienskip

Uitkomsten van evaluatiecriteria:

Discussie Burgers in de voorhoede

1. Geef burgers de ruimte en faciliteer hen met name: zij die “alleen” ervaringskennis inbrengen
2. Maatschappelijke organisaties: kennisontwikkeling over nieuwe participatiemogelijkheden voor hun achterban
3. Ondersteun ambtenaren in vernieuwing
4. Verzamel kennis en ervaringen, én ga met elkaar het gesprek aan

Kennisnetwerk wil hierin graag samen ontwikkelen en faciliteren.

Hoe kunnen wij dit met elkaar doen?

